

תוכן עניינים

1. מבוא.....1-2.
2. סקירה ספרותית.....3-12.
3. כדורגל.....3-6.
4. אוהדי כדורגל והתפתחותם של מועדוני הכדורגל.....6-8.
5. הזדהות קולקטיבית והזדהות עם קבוצות הכדורגל.....8-12.
6. ההיסטוריה של האוהדים בארץ.....13-15.
7. הסיבות לביצוע המחקרים בצורת שאלונים ומה שעלה מאותם מחקרים.....16-17.
8. פרק הממצאים.....18-20.
9. פרק הדיון.....21-25.
10. סיכום ומסקנות.....26-28.
11. בביליוגרפיה.....28-30.

מבוא

מבחינת אוהדי הכדורגל, להיות אוהד של קבוצה מסוימת, משמעות הדבר היא שאתה מקבל על עצמך את הקבוצה כחלק בלתי נפרד מהחיים שלך. יש אמנם רמות שונות של אוהדים, אבל כולם בסופו של דבר פועלים בדרך זו או אחרת על פי הפעולות וההתנהגות של הקבוצה שלהם. הקבוצה הופכת להיות חלק מהזהות של כל אינדיבידואל החבר בקבוצה והיא יוצרת את האחדות והזהות הקולקטיבית של האוהדים יחד סביב אותו מועדון, אותה קבוצת כדורגל. גם מבחינתם של מועדוני הספורט לאוהדים יש חשיבות רבה, כי מעבר לתמיכה בקבוצה במשחקים, האוהדים מייצרים חלק נכבד מההכנסות של הקבוצה אם זה בקנייה של כרטיסים למשחק, ואם בקניית שידורים עבור צפייה במשחקים בטלוויזיה או בערוצי המדיה השונים וכן גם בעובדה שחברות פרסום רואות בהן כקהל פוטנציאלי ושבו ונותנות חסויות ומימון לקבוצות על מנת לקבל פרסום בקרב האוהדים (Koenigstorfer, Groeppel-Klein & Schmitt, 2010, p.649). נראה כי לאוהדים ולתמיכה שלהם בקבוצה יש השפעה חיובית על נותני החסויות שמוכנים להשקיע ולתת חסות לקבוצה על מנת להיות מזוהים עם המותג של הקבוצה (Woissetschläger, Eiting, Haselhoff & Michaelis, 2010, p.170).

אוהד כדורגל מגלה נאמנות רבה לקבוצה שלו ולכן הוא יחווה כל אירוע שקורה לקבוצה באופן אינטנסיבי ורגשי מאוד. על פי רוב אוהדי הקבוצות, מגלים נאמנות מוחלטת לקבוצה האהובה והמחויבות והנאמנות הזו קשורה גם כן בקשר הדוק להשפעה על הרגשות של הקבוצה כולה (Koenigstorfer, Groeppel-Klein & Schmitt, 2010, pp.650-651). הנאמנות הזו נובעת מתוך הזדהות ותחושה של זהות משותפת שיש לאוהד עם הקבוצה ועם האוהדים הנוספים. אצל כל אדם ניתן לראות כי הוא מזוהה במהלך חייו לפחות עם קבוצה אחת ואף יותר. ההזדהות הזו יכולה להיות בהקשר משפחתי, מקום עבודה, מקום לימודים או לאומית ואתנית ועוד. הזהות עם הקבוצה מבחינת האוהד, יכולה להיווצר ללא קשר לרקע ולקבוצות החיצוניות שאיתן הוא מזוהה. ברגע שהוא אוהד קבוצה, הוא מקבל על עצמו את הזהות הקולקטיבית שנוצרת בשל האהדה המשותפת של קבוצת אינדיבידואלים כלפי קבוצה משותפת (Lee, Cornwell & Babiak, 2013, pp.24-25).

נראה כי בשנים האחרונות עברו מועדוני הכדורגל שינוי מסוים. אם בתחילה המשחק היה שייך לקהילה וכך גם בעלי הקבוצות והאוהדים כולם הגיעו מהקהילה, עם הזמן הכדורגל החל להתמקצע והפך להיות פחות חובבני וכך נוצרה גם ההתמסחרות שלו וההפיכה שלו לעסק כלכלי מרוויח ביותר המגלגל מיליארדים בשנה בכל רחבי העולם. כך נוצר שינוי בהרכב ובאופי של בעלי הקבוצה, כאשר הנושא הזה הוא רגיש במיוחד בקרב האוהדים. אנשי עסקים החלו לרכוש את הקבוצות מתוך רצון להשקיע ולייצר לעצמם רווחים נוספים מהקבוצה, לעומת האוהדים שחוששים ורוצים קודם כל בטובת הקבוצה ובקידום האינטרסים שלה ולא מונעים מתוך האינטרסים הכלכליים שהיא יכולה לייצר. לכן לא פעם אוהדי הכדורגל מתקשים לקבל את הבעלות של אנשי העסקים ובעלי ההון על הקבוצות שלהם (Kelly, Lewis & Mortimer, 2012, pp.243-244). יחד עם זאת נראה כי לאחרונה המצב מתחיל להשתנות וקבוצות כדורגל המוצאות עצמם בקשיים כלכליים פונות דווקא לתמיכתם של האוהדים ומבקשות שיקנו מניות על מנת לאפשר את המשך הקיום שלהם. אם כן עבודה זו עוסקת בבעלות של האוהדים על הקבוצות וכיצד הבעלות הזו מביאה למימוש של הזהות הקולקטיבית בקרב האוהדים.

סקירה ספרותית

כדורגל:

משחק הכדורגל הוא משחק בו בכל קבוצה משחקים 11 שחקנים, המשתמשים בכל חלק מגופם מלבד ידיהם ורגליהם, על מנת להניע את הכדור לכיוון השער של הקבוצה היריבה. השחקן היחיד במשחק שרשאי לגעת בידיו עם הכדור הוא השוער, שתפקידו למנוע מהכדור להיכנס לשער. כאשר הקבוצה המנצחת היא הקבוצה שמצליחה להכניס הכי הרבה כדורים לשער של הקבוצה היריבה. לפי כמות השחקנים, הקבוצות וכן הצופים, כדורגל הוא אחד ממשחקי הכדור הפופולריים ביותר. יש לו חוקים פשוטים ביותר וגם התלבושות של השחקנים המשתתפים במשחק הם לא מסובכות ומעבר לכך, זהו משחק שאפשר לשחק בכל מקום, בין אם ככדורגל מקצועי, במשחקים של הקבוצות הגדולות ועד למשחקים באולמות ההתעמלות או ברחובות, בחצר המשחקים בבית הספר או באוניברסיטה, בפארקים ועוד (Alegi, Rollin, Giulianotti, Joy & Weil, 2018, from Encyclopedia Britannica).

הכדורגל, המודרני, המוכר לנו כיום, נולד למעשה באנגליה במהלך המאה ה-19. יחד עם זאת עוד לפני ימי הביניים, היה ניתן לראות משחקים הדומים לכדורגל ברחובות הערים וכן בכפרים, לפי מנהגים מקומיים כאשר היה בהם מינימום של חוקים. התיעוש והעיור שהפחיתו משמעותית את כמות שעות הפנאי של מעמד הפועלים ובשילוב עם האיסורים נגד אלימות ושימוש באלימות הביאו להתערערות במעמדו של משחק הכדורגל, בתחילת המאה ה-19. למרות האיסור לשחק בו ברחובות, הכדורגל הפך להיות משחק ששיחקו בו בבתי הספר הציבוריים כמו וינצ'סטר ואיטון, כאשר לכל בית ספר היו את הכללים שלו למשחק. השונות הזו בין הכללים של המשחק בין בתי הספר השונים הקשתה על התלמידים שרצו להמשיך ולשחק במשחק גם באוניברסיטה וכבר ב-1843 נעשה ניסיון באוניברסיטת קיימברידג' לכוון כללים אחידים למשחק. "כללי קיימברידג' הופצו על ידי הבוגרים שלהם שהחלו אף להקים מועדוני כדורגל משלהם. ב-1863, קבוצה של מועדוני כדורגל כאלו, יצרה את הכללים המודפסים של הכדורגל, שאסרו בעיקר על נשיאת הכדור ביד.

הכללים הללו אם זאת, לא היו מקובלים בכל בריטניה אבל מועדונים רבים שמרו על כללים משלהם ב-1877 הסכימו כבר עמותות מבריטניה על קוד אחיד. התפתחות הכדורגל המודרני, קשורה למעשה לתהליכי התיעוש והעיור שחלו בבריטניה הוויקטוריאנית. רוב האנשים ממעמד הפועלים החדש שנוצרו, חיפשו צורות שונות וחדשות לבלות את הזמן הפנוי המועט שנשאר להם מ-1850, החלו העובדים התעשייתיים לקבל יותר שעות פנויות אחרי שעות העבודה ולכן רבים פנו למשחק הכדורגל כחלק מביולוי הזמן הפנוי שלהם. כנסיות, איגודי עובדים ובתי ספר, כל אלו ארגנו קבוצה של אנשים ממעמד הפועלים ליצור קבוצות משחק שישחקו כדורגל. העובדה שגם יותר אנשים החלו לקרוא, תרמה מצדה לסיקור התקשורתי הנרחב שניתן לכדורגל והרכבת ואחר כך גם החשמליות העירוניות שנבנו, אפשרו לשחקנים ולצופי הכדורגל, להגיע למשחקים בכל מקום. כך הספורט הפך להיות פופולרי מאוד וההתעניינות בו אף שחקה את ההתעניינות של הציבור בבריטניה בספורט הקריקט.